

Kázání při pohřbu prof. ThDr. Pavla Filipiho, 7. ledna 2016

Žalm 8,5

Hospodine, co je člověk, že na něho pamatuješ, syn člověka, že se ho ujímáš?

1 Jan 3,1-3

Hled'te, jak velikou lásku nám Otec daroval: byli jsme nazváni dětmi Božími, a jsme jimi. ² Milovaní, nyní jsme děti Boží; a ještě nevyšlo najevo, co budeme! Víme však, až se zjeví, že mu budeme podobní, protože ho spatříme takového, jaký jest. ³

Pavel Filipi by se v květnu dožil osmdesáti let. Byly to roky vyučování a kázání u nás i v cizině, roky všelijakých funkcí a veřejných vystoupení, ale také čas setkávání s mnoha lidmi. Jeho původní rodina byla otevřená a vnímavá k potřebám druhých. Formoval ji především Pavlův tatínek, vinohradský krejčí, potomek vysočinských písmáků s živým zájmem o teologii a pastýřským charismatem. Děťství prožil Pavel uprostřed široké rodiny jako nejstarší ze tří sourozenců. A i když později procestoval téměř celou Evropu i část zámoří, cítil se doma na dvou místech – v Praze a v Telecím. Formovalo ho také poválečné prostředí evangelické mládeže. Stával se autoritou pro široký rozhled a hluboké znalosti. Radil a vedl, inspiroval a provázel. Nepraktický v těch všedních věcech, ale praktický jako teolog. Jako celocírkevní kazatel byl v kontaktu s mnoha sbory a díky své ekumenické práci byl známou postavou i v jiných církvích a nejen v Čechách. Valná část současných kazatelů naší církve a také mnoho laiků prošlo jeho rukama při svém studiu na fakultě.

Aby načerpal síly a měl také čas přemýšlet a psát, těšil se vždycky na léto na chalupu do Telecího. Tam se vydával na dlouhé procházky s fotoaparátem, navštěvoval sousedy a přátele, ale i sem zval svoje kolegy a studenty k neformální teologické práci. Teologie, církev a ekumena – to byl život Pavla Filipiho.

Poslední roky však pro něj nebyly jednoduché. Až do loňska pečoval o svou těžce nemocnou ženu, a když se odhodlal ji přenechat v péči Domova v Krabčicích, začala na něj doléhat jeho vlastní nemoc. Při operaci v dubnu loňského roku byly porušeny hlasivky, a tím byla znemožněna jeho práce na fakultě a také už nemohl kázat. A on kázal k smrti rád. Těch několik měsíců, kdy jen šeptal – a nevěděl, zda se mu hlas zase vrátí, pro něj byly těžkou zkouškou. Zažíval izolovanost právě v těch situacích, které mu byly nejmilejší: při rozhovorech a diskuzích.

Ale postupně se mu hlas zase vracel, na podzim znovu začal působit na fakultě a také se mohl ujmout kázání. Kázal zde naposledy koncem října na text osmého žalmu: *Co je člověk, Hospodine, že na něj pamatuješ?*

Ano, je to s podivem, že jsme předmětem Božího zájmu, že na nás Pán Bůh stále myslí, že na nás pamatuje. A Pavel Filipi se k tomu žalmistovu údivu přidával. Vždyť na nás samých není nic, čím bychom si Boží přízeň zasloužili. Je to docela naopak: právě Boží přízeň nám dává tu největší a s ničím nesrovnatelnou hodnotu.

Z Pavlova tehdejšího kázání cituji: *Stvořitel nechtěl být bez člověka, nechtěl být beze mne, abych já nemusel žít bez Boha. Nezbyvá než vděčně žasnout: Ve zdraví i v nemoci, ve štěstí i v neštěstí, ano ještě i na smrtelné posteli, ještě i tehdy budu v boží paměti, v té jediné paměti, která neslábne.*

Tolik citát.

Tahle pokorná zaujatost věcí samou, Bibli, Božím milosrdenstvím a životem církve – ta provázela Pavla Filipiho celý život. A to, co věděl – a že toho nebylo málo – si nenechával pro sebe. Učit druhé, to mu mimořádně dobře šlo. A studenti i lidé pod kazatelnou a na biblických hodinách mu rádi naslouchali, protože to bylo svědectví fundované a přitom nesené osobní vírou, a proto věrohodné.

O to jde totiž především: Jestli za tím, co říkáme a vyznáváme, také stojíme. Věrohodnost každého křesťana, ale učitele a teologa obzvlášť je každý den znovu vystavována zkoušce pravdivosti tváří v tvář jeho rodině a sboru, jeho žákům a celé církvi. Člověk odhaluje hloubku své víry i svých pochyb. Nad vodou nás přitom drží jenom jistota Božího milosrdenství a vědomí, že jsem tu pouze jako svědek,

odkázaný stejně jako ti ostatní na Boží milost. To vlastní dílo spasení je dílo Boží. Ale když mě povolal do služby, snažím se svůj úkol plnit, jak nejlépe umím. A vím přitom o své křehkosti a o svých selháních. To Pavel Filipi věděl a vyznával.

V posledních týdnech už sám nemohl řídit a někdy ani dojít k tramvaji. Ale přesto se ještě v polovině prosince nechal dopravit na fakultu, aby splnil své povinnosti. Cítil velký závazek k těm dálkovým studentům, kteří občas v sobotu přijížděli z celé republiky. Třetí adventní neděli pak s námi jako vždy po bohoslužbách poseděl při šálku kávy, aniž jsme tušili, že je to naposled. Vánoční pobožnost jsme slavili u něj doma, když byl na jeden den propuštěn z nemocnice před posledním pobytém ve Chvalech.

Pavel Filipi bude chybět své rodině, bude chybět nám ve vinohradském sboru, zůstane po něm prázdno na mnoha místech. Každý z nás je jedinečné a nenahraditelné Boží stvoření. Proto jsme jeden pro druhého také tak důležití a máme využít čas ke sdílení a projevům lásky, pokud ho máme. Nevíme, zda bude ještě nějaké příště.

Ale zármutek se při odchodu Pavla Filipiho mísí s věčností za dílo, které skrze něj Pán Bůh konal. Za svědectví pokorné a odevzdané víry až do smrti. Za neustálý zápas o to, že jako křesťané patříme všichni do jedné rodiny Kristovy církve. Za vlídný a pevný postoj k lidem kolem. Byl jako víno, které s léty zraje, i když se jeho tělo téměř rozpadalo před očima a sužovalo ho bolesti.

V takové chvíli si člověk uvědomí, jak nesamozřejmé bylo Boží rozhodnutí, že i on na sebe vzal naše křehké, pomíjivé tělo. I v téhle rovině lidství se k nám přiznává. Ale nejen, že Bůh sám se stal člověkem, my se díky Kristu stáváme Božími dětmi. A epistola Janova nás ujišťuje o tom, že před sebou máme ještě nevídané věci. Až se Kristus zjeví v slávě, budeme mu podobni. Náš Bůh je totiž

Bohem překvapivých řešení a nečekaných možností. A my máme právě nad rakví vyhlížet to, co je teprve před námi.

Knížka kázání Pavla Filipiho má nadpis: *Kolik zbývá z noci.* Slyšíte v tom ten paradox naděje? Nejdeme vstříc temné budoucnosti, ale jdeme za světlem. A v závěru posledního kázání této knihy nám liturg Filipi připomíná:

„ Naší budoucností je bohoslužba. Už když Bůh stvořil sobotu, den odpočínutí a slavení, dal tím jasný ukazatel. Až skončí všechny boje a všechna protivenství, bude se už jen slavit. Takové je určení, které dal Bůh svému stvoření. “

Liturgický kalendář vnímal Pavel Filipi během své nemoci velmi silně. Několikrát zmiňoval, že byl operován na Velký pátek a znovu přijat do nemocnice těsně před Vánoci. Myslím, že by se zadostiučiněním přijal fakt, že se jeho pohřeb koná den po Zjevení Páně. *Vždyť nyní jsme děti Boží, ale ještě nevyšlo najevo, co budeme. Víme však, že až se Kristus zjeví, budeme mu podobni.* Budoucí sláva je skryta v poníženosti. Jako Kristus na kříži, církev v tomto světě, my jednotliví křesťané se svými pochybami a selháními, i křehké tělo Pavla Filipiho, které podlehl smrti. A přesto máme naději. Protože Bůh je stále u díla.

A proto i svého bratra v Kristu – Pavla Filipiho - můžeme nyní s důvěrou svěřit do Božích rukou.

V paměti nám Pavel Filipi zůstane jako muž nevelké postavy, ale velkého rozhledu a hlubokého vzdělání. Jako muž slova a nadaný pedagog. Jako intelektuál, který s nohou přes nohu u šálku kávy zapáleně diskutoval i naslouchal. Jako křesťan, který vyznával své viny a dožadoval se božího milosrdenství kvůli Kristu, v jehož jméno byl pokřtěn. Jako otec, který završil čas života smířením, které po léta odkládal.

A tak: Mějte v paměti ty, kteří vás vedli a kázali vám slovo Boží. Myslete na to, jak dovršili svůj život, a následujte je ve víře! Židům 13,7

Ester Čašková